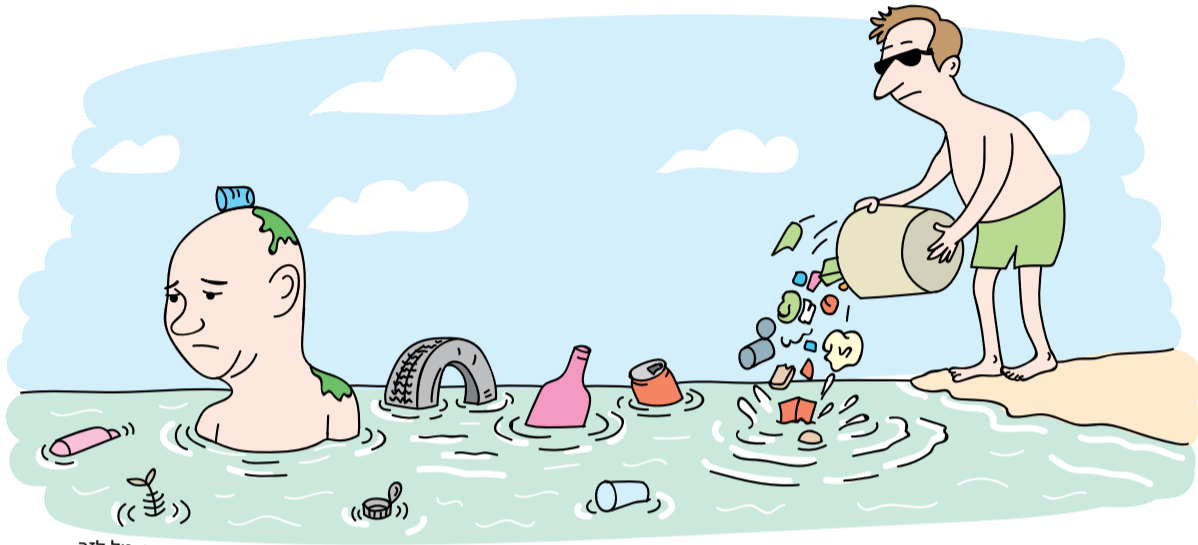

יאיר ניצני מרים גבה

מפגש מיחזור

במקום סכו"ם פלסטיק שפוגע בסביבה, אני בעד סכינים ומזלגות מגולפים מגזר וקולרבי

איור: טל לזר

פעם, למילה מיחזור היתה אסוציאציה שלילית. ממחזורי סיפורים וממחזורי בדיחות, למשל, נחשבו טרחנים שכדאי להתרחק מהם. אבל בעשורים האחרונים, שבהם מתר-כז המיחזור בעיקר בתחום האשפה, זה הפך לעניין קולי במיוחד, שמי שמקפיד עליו הוא לא רק טיפוס טרנדי, הוא גם מציל העולם.

תהליך הפוך עבר על הפלסטיק, שבעבר נחשב להמ-צאה גאונית שהלוואי שכל העולם היה עשוי ממנה, והיום נחשב לאויב הפלנטה, החומר שלא משנה כמה מתעקשים, הוא מסרב להתמחזר ומעדיף לזהם אוקיינוסים ולחנוק לווייתנים. הפלסטיק הוא חומר עמיד ועקשן, שישרוד גם מאות שנים אחרינו, ובהחלט ייתכן שבעתיד, הדבר היחיד שיישאר מהמין האנושי יהיה שתלי הסיליקון שלו.

אנחנו מוקפים בפלסטיק. שקיות הסנדוויץ' לבית הספה, השקיות של הסופר, הקופסאות במקרר עם האוכל מאת-מול, הבקבוק של המרכז, אבקת הכביסה, אריזות הקוטג', הטחינה, החרדל, בקבוקי המשקאות הקלים. המרפסות והמחשבים עשויים מפלסטיק, צינורות השקיה לגינה, מגשים, מכלי מים ענקיים, וגם חלקי מכוניות, תחליפי איברים, מרחיבי עורקים לצנתור, לכבות ושדיים מלאכרי-תיים, ואפילו כלי הנשק של ימינו – כיסאות כתר פלסטיק. אחרי שסיימנו להשתמש בכל הטוב הזה אנחנו משלי-כים אותו לפח ומוקווים לטוב. אבל אז מתחילה הבעיה. הפלסטיק נערם במזבלות, נכנס למי התהום, מגיע לים ונבלע על ידי היצורים שחיים בו, בלי שאף אחד יזהיר אותם מפני הערך התזונתי של כוס חר-פעמית. אחר כך זה יחזור אלינו בצלחת עם מלא ים מלא פלסטיק ודגי סלמון שאכלו שקיות ובקבוקים.

בתוכנית "60 דקות" בארה"ב הראו לאחרונה שרידים של שחפים וחסידות, שגופם מפוצץ בחתיכות פלסטיק, פקקים של קולה ושקיות חטיפים – ולא בגלל שהמציאו ביסלי בטעם טונה. כבר עכשיו יש באוקיינוסים איים אדירים של פלסטיק, שלאף אחד אין מושג איך נפטרים מהם, והמומחים מעריכים שבי-2050 הים יכיל יותר פל-סטיק מדגים, כך שבמקום דולפין תוכלו מקסימום ללסוף קופסה של מיונו.

אנחנו בועחים שאנחנו ילדים טובים, שממחזרים את הפלסטיק שלנו (לתוך פחי זבל מפלסטיק, כמובן). המ-דינה אפילו העבירה את חירייה לדרום והפכה את הלוקיישן המקורי לאתר הופעות בניחוח מיוחד על שם אריק שרון. אבל עם כל הכבוד, זה בסך הכל לטאטא את הלכלוך אל מתחת לשטיח, או מתחת לחולות של הנגב.

נכון שיש מפעלי מיחזור, אבל רק תשעה אחוזים מת-שעת מיליארד טון הפלסטיק שהאנושות צברה, הולכים למיחזור. חלק מהאשפה מזהם ולא מתאים למיחזור, ואפי-לו הסינים, שבעבר הסכימו לתפקד כחירייה של העולם, כבר לא מסכימים לקבל את השקיות המשומשות שלנו. בניגוד אלינו, הילדים שלנו מודעים הרבה יותר לחשי-בות השמירה על כדור הארץ, וגם לא מתביישים לנרנד לנו בכאב על בזבוז מים במקלחת או ברחיצת הכלים (אולי בגלל זה הם מסרבים בתוקף לרחוץ אותם בעצמם?). היל-דה גרטה משברדיה, שמצליחה לסחוף אחריה את העולם כמלחמתה בהתחממות הגלובלית, נוסעת לכנסים ברחבי העולם ברכבות ובסירת מפרש, כדי לא לזהם את הסביבה. אבל עם כל הכבוד לדור הצעיר, באופן אישי עדיין לא פגשתי ילד שמוכן לוותר על האיפון או הפלייסטיישן הפלסטיקי שלו למען כדור הארץ, לוותר על ההסעה של

ישנות לרכב. במקום חיתולים חד-פעמיים יהיה אפשר להשתמש בחסה או בכרוב. במקום שקיות סופר אפשר להשתמש בכלי קיבול מהחי, כמו עור של תרנגולת או שיליה של למה.

אלא שפתרונות כאלה עשויים ליצור התנגדות בקרב ארגוני הגנה על בעלי חיים, ולכן אני רואה עתיד שבו הפלסטיק יוחלף בטופו. שקיות מטופו, מכוניות מטופו וחיות מחמד מטופו. בכל מקרה, זה לא יהיה יותר גרוע מנמניקות טופו.

על פי התחזיות, בעתיד האוכל שלנו בכלל יודפס במ-דפסות תלת-ממד מיוחדות, ואז גם השיח ישתנה.

ילד: "אמא, מה יש לאכול?"
אמא: "גש למרפסת ותראה".

ההורים יוכלו לפקסס לילד שניצל מהמשרד, והארוחה תצא מהמרפסת בבית, אלא אם הדיו ייגמר באמצע הפתיחה.

פתרון אקולוגי אחר, שימ-נע את הזיהום שכרוך בייצור והובלת מזון, הוא שכל בית משותף יגדל בעצמו פרה שת-ספק את צרכיו. הפרה תשוכן בחניה של הבניין, וחוף מחלב, הדיירים גם יוכלו לרכוב עליה לקניות בסופר.

בעניין האשפה, יש מי שמד-בר על העברת הפסולת שלנו לכוכבים אחרים, מה שיהפוך את "העגלה הגדולה" לאוטו זבל. במקרה של הירח, יותר מדי אשפה עלולה בסופו של דבר להסתיר את האור שלו, או לפחות לגרום ללהקת הפינק להוציא את האלבום "הצד המצחין של הירח". שלא לדבר על זה שהרעיון להפוך כוכב אחר לחירייה של כולנו עשוי להתקבל קצת פחות יפה בקרב חיירי הכוכב, והם יחזרו לנקום ולהפוך את כולנו לקומפוסט.

הרעיון המעשי ביותר כרגע הוא להעלות את הזבל לחלליות לכיוון השמש, ולקוות שהכל ישרף בדרך. אבל זה רעיון גולמי, שאני עוד עובד עליו. בכל מקרה, למען עתיד כדור הארץ, אולי כדאי ש"בראשית 2" לא תהיה חללית, אלא אוטו זבל טרנס-גלקטי. ●

yairn@israelhayom.co.il

אבא וללכת לחוגים ברגל, למחזר בגדים וללבוש את אלה של אחיו הגדולים, או לכתוב בעלי אקספרס שהוא מוכן לעשות את ההזמנה רק אם המשלוח יגיע מסין בקיאק.

כחלק מהמחשבה על עתיד הפלנטה, הוחלט בכמה מקו-מות בעולם לאסור שימוש במוצרי פלסטיק מסוימים. גם אצלנו בתל אביב החליטה העירייה לאחרונה להוציא את הסכו"ם החד-פעמי מגני הילדים ולעבור לכלים רבי-פע-מיים, כשכל גן יקבל מדיח כלים.

באירופה משתמשים בפסטה לא מבושלת כתחליף לק-שים לשתייה. בארה"ב מנסים לייצר כבישים מפלסטיק, כדי לנצל את עמידותו של החומר להרבה שנים. ויש אפי-לו חברות המייצרות תיקים אופנתיים מפלסטיק ממוחזר ומצמיגים של מכוניות.

עברכם הנאמן, שהוא גם אזרח מודאג וגם צרכן פלס-טיק מכור, אינו שוקט על שמריו ומחפש פתרונות שיוכלו לסייע לאנושות. כך למשל עלה במור חי הרעיון לייצר עגלת קניות שתאופסן בבגאז' של המכונית ותתגלגל פנימה כמו שמכניסים אלונקה עם גלגלים לאמבול-נס. כשנלך לסופר, במקום לס-י חוב שקיות, נשלוח את העגלה האישית מהמכונית, המוצרים ייסרקו תוך כדי קנייה בתוך העגלה, ואחרי התשלום העגלה תוכנס כמו שהיא לבגאז'. בבית נפרוק אותה ישר למקרה.

בענייני תחבורה, אני ממליץ להורים הצעירים להתכונן למציאות שבה הם יצטרכו להסיע את הילד לבית הספר בריקשה עם פדלים. באופן אישי, אני ממליץ לחזור לשיטת התחבורה הכי אקולוגית – נשיאה ב"שק קמח".

יש גם מי שיסבלו מטרנד המיחזור. מה יהיה על תעשיית ימי ההולדת, שמבוססת כולה על צלחות, כוסות וסכו"ם מפלסטיק? האם כשנצא לפיקניק ביער בן שמן נצרך לסחוב איתנו מדיח כלים?

כתחליף לסכו"ם החד פעמי, אני מציע סכינים ומזלגות שיהיו מגולפים מגזר או קולרבי ויאיכלו בתום השימוש. הצלחות ייוצרו מקליפה של אבטיח או ממיחזור של טסות

במקום חיתולים חד-פעמיים יהיה אפשר להשתמש בחסה או בכרוב. במקום שקיות סופר אפשר להשתמש בכלי קיבול מהחי, כמו עור של תרנגולת או שיליה של למה